

מערך שיעור

שם המערך: ארץ קטנה אך מגוונת בנופיה

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתה ד'.

ציר מוביל: מחלום להגשמה - מקימים מדינה

חיבור למרחב הארץ-ישראלי ולנופי הארץ.

רעיון מרכזי: היכרות עם נופי ישראל מאפשרת לתלמידים להבין את ייחודה של הארץ, את הקשר ההיסטורי והיהודי שלנו למקומות, ולחזק את תחושת השייכות לארץ ישראל.

נושא: מגוון הנופים בארץ ישראל ותופעות טבע ייחודיות.

מיומנויות:

יצירה ואוריינות חזותית

אוריינות לשונית: ניסוח שאלות והצגת ממצאים

אוריינות מרחבית - קריאת מפה וחילוץ מידע

חשיבה יצירתית

ערכים: זהות, זיקה ושייכות לישראל.

בין-תחומיות: גאוגרפיה, מולדת, שפה ואומנות.

פתיחה

מטרה: לעורר סקרנות ולהראות כי אף על פי שארץ ישראל קטנה, היא עשירה בנופים מגוונים המשפיעים על החיים, התרבות והמורשת.

מה עושים?

מציגים ארבעה נופים שונים בישראל: (נספח 1)
 חוף הים, הר החרמון, מכתש רמון וים המלח.
 שואלים:

- האם לדעתכם כל התמונות האלה מאותה ארץ? למה?
- מה משותף ומה שונה בין הנופים?
- איך ייתכן שבארץ קטנה יש נופים כל כך שונים?
- איך לדעתכם הנופים השפיעו על החיים של האנשים שחיו כאן לפני אלפי שנים?

מהו נוף שנראה לכם "ישראלי במיוחד"? למה?

מסכמים: ישראל קטנה בגודלה אבל עשירה בנופים – מגוונות זו היא חלק מהייחוד של הארץ ומהופעתה בתנ"ך ובהיסטוריה שלנו.

מסבירים לתלמידים את סוגי הנופים השונים בישראל

ותופעות נוף ייחודיות: (נספח 1)

מקרינים סרטון על נופי ישראל

שואלים:

- כיצד משפיע נוף על חיי אנשים? על מקצועות? על תרבות?
- מדוע נופי הארץ הופכים לחלק מהסיפור ההיסטורי של העם?
- איזה נוף בעיניכם מייצג את ארץ ישראל? למה?

מה צריך?

מצגת ותמונות (נספח 1)
 סרטון נופי ישראל
 ברקו / מקרן

למידה פעילה

מטרה:

לקשר בין החוויה האישית של התלמיד לבין נופי הארץ, ולפתח תחושת שייכות למקום.

מה עושים?

כל תלמיד בוחר כרטיס של אזור בארץ: גליל, נגב, מרכז, שומרון, ירושלים, מישור החוף, גולן, וכותב עליו את שמו.

(נספח 2)

עבודה בזוגות או קבוצות – מילוי דף עבודה (נספח 3)

מה אני אוהב באזור שבו אני גר?

מה מאתגר אותי באזור?

באיזה אזור הייתי רוצה לגור בעתיד? מדוע?

איזה נוף הייתי רוצה לראות בכל בוקר?

מה מזג האוויר באזור מגוריי?

מה צריך?

כרטיסיות אזור (נספח 2)
יש להכין כרטיסיית מידע לכל מקום

דפי עבודה (נספח 3)

עט או עיפרון

בריסטול גדול למפת

עיבוד וסיכום

מטרה:

מה עושים?

מצגת סיכום מסכמים את השיעור. (מצגת מצורפת)

מה עושים?

מדביקים את הכרטיסים על מפת ישראל גדולה או בריסטול.

שם הלוח:

"הנופים שלנו – הסיפור של הכיתה שלנו"

שואלים:

אילו אזורים בולטים בכיתה?

מה צריך?

ברקו / מקרן

להמשך המסע

- יצירת מפת ארץ ישראל גדולה ועליה כרטיסי התלמידים עם האזורים שבהם הם מתגוררים או האזורים האהובים עליהם.
- הכנת "כרטיס ביקור אזורי" על כל אזור בארץ, כולל:
מאפיינים, אקלים, צורה גאוגרפית, צבעים וגובה.

העשרה - נופי מורשת

- כיצד נוצר מכתש?
- אילו ניסים היו במלחמת דוד וגוליית? מה קרה בעמק האלה?
- למה ים המלח כל כך מיוחד?

צידה לדרך (נספחים)

נספח 1

• **מישור החוף** – שטח רחב ושטוח ליד הים.

• **שפלה** – אזור גבעות בין ההר למישור.

• **הר** – שטח גבוה ותלול (חרמון, הרי ירושלים).

• **בקעה** – עמק רחב בין הרים (בקעת הירדן).

• **ים וחוף** – הים התיכון והחופים, ים כינרת וים סוף באילת.

• **עמקים** – כמו עמק יזרעאל.

תופעות נוף ייחודיות:

ים המלח – המקום הנמוך ביותר ביבשה בעולם, ובדרומו ממוקמים מפעלי ים המלח.

מכתשים – תופעת טבע גאולוגית נדירה של שקעים ענקיים באדמה. המכתש הגדול בעולם נמצא כאן בישראל – מכתש רמון.

הר חרמון – ההר הגבוה בישראל, נמצא על גבול סוריה ולבנון. מושלג בחורף.

התנ"ך בנופי הארץ – מצדה מבצר עתיק מתקופת הורדוס.

עמק האלה, שבו נערך קרב דוד וגוליית.

הקרנת סרטון נופי ישראל

מכתשים – כיצד נוצר מכתש? המכתש נוצר משחיקה של שכבות סלע רכות הנמצאות תחת שכבות קשות יותר – פנים ההר נשחק ומתחיל לקרוס ולהיחשף, כך נגרם המבנה הייחודי של המכתש. בדרך זו נוצרו המכתשים בנגב.

קרב דוד וגוליית – סיפור דָּוִד וְגִלְיָת הוא סיפור על קרב המתרחש בזמן המלחמה בין ישראל לפלשתים בעמק האלה. דוד, נער רועה צאן, גובר על גוליית, ענק ממחנה הפלשתים שגידף את ישראל ואלוקיו. במערכה זו מתגלה הכוח שקיבל דוד מהקב"ה ובניגוד לדרך הטבע מצליח להושיע את ישראל מפלישתים.

מישור

שפלה

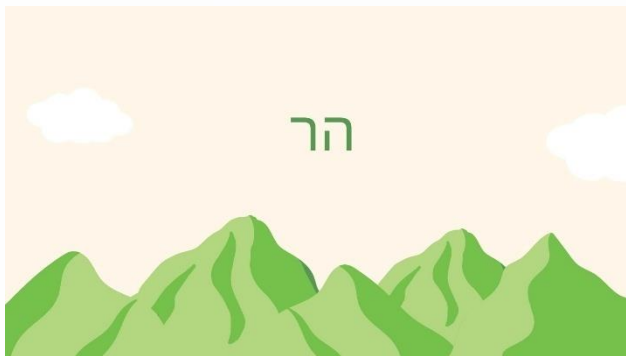
עמק

בקעה

הר

ים וחוף

דף עבודה

בחרו כרטיס על אזור מועדף עליכם, וכתבו:

1. מה אני אוהב באזור
שבחרתי?

2. מה אני אוהב באזור שבו אני
גר?

3. מה מאתגר אותי באזור שבו אני
גר?

4. באיזה אזור הייתי רוצה להתגורר? למה?

5. איזה נוף הכי הייתי רוצה לראות בכל
בוקר?

6. מה מזג האוויר באזור שבו אני גר?

7. מה למדתי היום על נופי הארץ?

